

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως...94/01.....Ερ. 4/00

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Δ' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 14^{ης} Φεβρουαρίου 2001

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Αναστάσιος Σοφός, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Νομικοί Σύμβουλοι: Χριστόδουλος Φραγκούλης, Σπυρίδων Σκουτέρης, Ιωάννης Πράσιнос, Δημήτριος Παπαγρωγόπουλος, Ιωάννης Μάσβουλας, Βλάσιος Βούκαλης.

Εισηγήτρια: Γαρυφαλία Σκιάνη, Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.

Αρ. Ερωτήματος: Το υπ' αρ. Λ6α/οικ. 1/2000 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας/Γεν.Δ-νσεως Διοικ. Υποστηρ./Δ-νσεως Επιθεωρ./Τμ. Γραμματείας.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται κατά πόσο είναι δεσμευτικές για την Υπηρεσία οι εισαγγελικές παραγγελίες για χορήγηση αντιγράφων μαρτυρικών καταθέσεων αλλά και άλλων εγγράφων, υπομνημάτων κ.λπ., λαμβανομένου υπ' όψη του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», στα οποία αναφέρεται το θρήσκευμα, το οποίο σύμφωνα με το Ν. 2472/1997 αποτελεί ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Δ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους εγνωμοδότησε ως ακολούθως:

Στο εδάφιο β' της παραγράφου 4 του άρθρου 25 του Ν. 1756/1988 «Κώδικας οργανισμού δικαστηρίων και κατάσταση δικαστικών λειτουργών» (ΦΕΚ Α', 35) ορίζεται ότι ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών «δικαιούται να παραγγέλλει στις υπηρεσίες του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των οργανισμών κοινής ωφελείας και όλων γενικά των επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα, να παραδώσουν έγγραφα ή να χορηγήσουν αντίγραφα

τους, όταν το ζητήσουν νομικά ή φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα ή έννομο συμφέρον, εκτός αν πρόκειται για έγγραφα από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 261 του Κ.Π.Δ».

Εξ άλλου στο άρθρο 261 του Κ.Π.Δ. ορίζεται: «Υποχρέωση για παράδοση εγγράφων. Οι δημόσιοι υπάλληλοι γενικά στους οποίους έχει ανατεθεί έστω και προσωρινά δημόσια υπηρεσία και τα άλλα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 212 οφείλουν, αν διαταχθούν από εκείνον που κάνει την ανάκριση, να παραδώσουν στη δικαστική αρχή τα έγγραφα και στο πρωτότυπό τους ακόμα, καθώς και κάθε άλλο αντικείμενο που βρίσκεται στην κατοχή τους λόγω των καθηκόντων τους, του λειτουργήματος ή του επαγγέλματός τους, εκτός αν δηλώσουν εγγράφως, έστω και αναιτιολόγητα, ότι πρόκειται για διπλωματικό ή στρατιωτικό μυστικό που ανάγεται στην ασφάλεια του κράτους ή μυστικό που σχετίζεται με το λειτουργήμα ή το επάγγελμά τους».

Περαιτέρω στο άρθρο 5 του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'45) ορίζεται: «Πρόσβαση σε έγγραφα. 1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.

2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν.

5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

6. Η απόρριψη του κατά τις παρ. 1 και 2 αιτήματος πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να γνωστοποιείται εγγράφως στον αιτούντα το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης.»

Εξ άλλου στο άρθρο 1 του Ν. 2472/1997 (ΦΕΚ Α'50) «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» ορίζεται: «Αντικείμενο. Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων της ιδιωτικής ζωής».

Περαιτέρω στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου ορίζεται: «Ορισμοί. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων. β) «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες. γ) «Υποκείμενο των δεδομένων», το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική. Δ) «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» («επεξεργασία»), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, ή συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλειδώμα), η διαγραφή, η καταστροφή».

Επίσης στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 του αυτού νόμου ορίζεται: «Πεδίο εφαρμογής. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών».

Επίσης στο άρθρο 5 της υπ' αρ. 1/1999 κανονιστικής πράξεως της Αρχής προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «Ενημέρωση

υποκειμένου των δεδομένων κατ' άρθρο 11 Ν. 2472/1997» (ΦΕΚ Β', 555), αποσταλείσης στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας την 6-2-2001, ορίζεται: «Ενημέρωση για ανακοίνωση σε τρίτους. 1. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους (νέους αποδέκτες), ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ενημερώσει γι' αυτό τα υποκείμενα πριν από αυτούς.

2. Η ενημέρωση γίνεται εγγράφως και αποδεικνύεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Κατ' εξαίρεση και ύστερα από άδεια της Αρχής, η οποία παρέχεται είτε για επι μέρους κλάδους ή τομείς δραστηριότητας ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, είτε για συγκεκριμένο κάθε φορά αρχείο ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας, επιτρέπεται η ενημέρωση των υποκειμένων, είτε δια του τύπου, είτε με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο και σαφή τρόπο, σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας του οικείου κλάδου ή τομέα αφ' όσον υπάρχουν.....»

Σημειώνεται, ότι σχετική με το υπό κρίση ερώτημα είναι και η υπ' αρ. 384/2000 γνωμοδότηση της Ολομελείας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, δια της οποίας, μεταξύ άλλων, εκρίθη κατά πλειοψηφία, ότι ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών μετά από αίτηση νομικού ή φυσικού προσώπου μπορεί να παραγγείλει στις υπηρεσίες του Δημοσίου να χορηγήσουν αντίγραφα, ότι η άσκηση του δικαιώματος του Εισαγγελέα πρέπει να έχει τον χαρακτήρα παραγγελίας προς την υπηρεσία του Δημοσίου, δηλαδή επιταγής για τη χορήγηση αυτών, αυτός δε (ο Εισαγγελέας), σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, πριν δώσει την παραγγελία αυτή έχει την υποχρέωση να ελέγξει το δικαίωμα ή το έννομο συμφέρον του αιτούντος και δεν μπορεί να παραγγείλει την χορήγηση αντιγράφων από αυτά που ορίζονται στο άρθρο 261 Κ.Π.Δ., περαιτέρω δε από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει, ότι η Διοίκηση οφείλει να χορηγήσει, χωρίς περαιτέρω έρευνα, τα αντίγραφα των εγγράφων, τα οποία αναφέρονται στην εισαγγελική παραγγελία, εκτός αν διαπιστώσει ότι ρητή διάταξη νόμου απαγορεύει την χορήγηση αυτών, στις δε διατάξεις που απαγορεύουν την χορήγηση αντιγράφου δεν εμπίπτουν μόνον τα αναφερόμενα στο άρθρο 261 Κ.Π.Δ., όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 25 του ν. 1756/88 αλλά και τα αναφερόμενα σε άλλους νόμους που απαγορεύουν την χορήγηση αυτών, λαμβανομένου υπ' όψη του άρθρου 5 του νόμου 2690/99 νεωτέρου και ειδικωτέρου του άνω άρθρου 25, δεδομένου ότι δι' αυτού καθιερώνεται νέα αυτοτελής ρύθμιση του θέματος (ιδ. Γνωμ. Εισ. Α.Π. 17/1997).

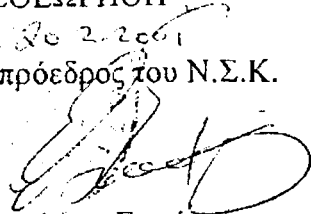
Από την διατύπωση αλλά και από το πνεύμα των διατάξεων του Ν. 2472/1997 προκύπτει, ότι το αντικείμενο του νομοθετήματος αυτού, ως αφορών στη θέσπιση των προϋποθέσεων για την προστασία του ατόμου και ιδίως της ιδιωτικής του ζωής από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είναι διάφορο εκείνου, το οποίο ρυθμίζεται από την διάταξη του άρθρου 5 του Ν. 2690/1999, αφορώντος στο δικαίωμα προσβάσεως σε έγγραφα.

Περαιτέρω κατά την προαναφερθείσα παράγραφο 3 του άρθρου 5 του Ν. 2690/1999, το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα παύει να υφίσταται και στην περίπτωση, κατά την οποία παραβλάπτεται απόρρητο, τιθέμενο υπό ειδικών διατάξεων· τέτοιο απόρρητο όμως δεν φαίνεται να τίθεται υπό των διατάξεων του Ν. 2472/1997. Άλλωστε ο Ν. 2690/1999 είναι μεταγενέστερος του Ν. 2472/1997 και επομένως εάν ο νομοθέτης ήθελε να θεσπίσει απόρρητο ως προς την πρόσβαση στα έγγραφα, αμέσως συνδεδεμένο με το αντικείμενο του Ν. 2472/1997, θα το ώριζε ρητώς κατά την θέσπιση του Ν. 2690/1999.

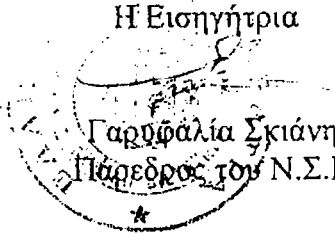
Από τα στοιχεία του υπάρχοντος στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας σχετικού φακέλλου προκύπτουν τα εξής: Εν όψει της υπ' αριθμ. πρωτ. 34189 Β' /20-12-99 Εισαγγελικής Παραγγελίας, με την οποία απευτύλη στην Δ-νση Επιθεωρήσεως /Τμ. Γραμματείας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας η από 20-12-99 αίτηση του Αντωνίου Τέμπα και δια της οποίας παραγγέλλεται η Υπηρεσία αυτή να χορηγήσει στον αιτούντα αντίγραφα των αναφερομένων στην αίτησή του εγγράφων, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 4 του Ν. 1756/88, η ανωτέρω Υπηρεσία ερωτά αν και στην περίπτωση αυτή μπορεί να χορηγήσει αντίγραφα των μαρτυρικών καταθέσεων (δεδομένου ότι μέχρι σήμερα και εφ' όσον υπήρχε ρητή εισαγγελική παραγγελία περί χορηγήσεως στοιχείων η Υπηρεσία τα χορηγούσε), λαμβάνοντας υπ' όψη τον Ν. 2690/99 «Περί Κυρώσεως του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας» καθώς και τον Ν. 2472/1997 «Περί Προστασίας του ατόμου υπό την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», δοθέντος ότι στις μαρτυρικές καταθέσεις αναφέρεται το θρήσκευμα, το οποίο σύμφωνα με τον ως άνω νόμο θεωρείται ως ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο, επισημαίνοντας ότι και άλλα στοιχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται κατά τις έρευνες και τους ελέγχους που διενεργεί η Υπηρεσία, όχι μόνον με τη μορφή μαρτυρικών καταθέσεων αλλά και εγγράφων, υπομνημάτων κ.λπ.

Εν όψει των προαναφερθέντων, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, επί του τεθέντος ερωτήματος, εξ επόψεως του Ν. 2472/1997, προσηκει καταφατική απάντηση.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ
Αθήνα, 20.12.99
Ο Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Αναστάσιος Σοφός

Η Εισηγήτρια

Γαρυφάλια Σκιάνη
Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.